

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Klimaatadaptatie

Geachte Statenleden,

In de vergadering van Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu in september 2023 heeft de portefeuillehouder klimaatadaptatie, gedeputeerde Baljeu, een brief toegezegd over haar voornemen tot een vervolg van het klimaatadaptatiebeleid. Met dit beleid wordt het aanpassen aan het veranderende klimaat vormgegeven. Middels deze brief informeren wij u hierover.

We geven eerst een beeld van hoe klimaatverandering invloed heeft op onze provincie, welke landelijke ontwikkelingen er op klimaatadaptatiebeleid zijn, wat we in Zuid-Holland al hebben gedaan en wat we willen doen.

Klimaatverandering raakt Zuid-Holland

Het klimaat verandert; het wordt warmer, er is een grotere kans op een extreme regenbui, op een hittegolf en op een lange periode van droogte. De nieuwe klimaatscenario's van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) maken duidelijk dat klimaatverandering in 2050 niet stopt. De snelheid waarmee effecten van klimaatverandering zichtbaar duidelijk worden neemt nog altijd toe. Als we geen maatregelen nemen, neemt ook voor een provincie als Zuid-Holland de kans op overstromingen toe. Onze provincie is namelijk kwetsbaar door de lage ligging in een deltagebied.

De gevolgen van klimaatverandering zullen de komende decennia invloed hebben op onze laaggelegen en verstedelijkte provincie. Om ook toekomstige generaties een gezonde, aantrekkelijke en veilige leef- en werkomgeving te kunnen bieden, zullen we bij ruimtelijke keuzes rekening moeten houden met het veranderende klimaat. Investeren in aanpassingen in plaats van achteraf de schade betalen is de meest verstandige keuze.

Landelijk beleid

In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie¹ hebben het Rijk, de provincies, gemeenten en waterschappen samen de ambitie vastgelegd dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.

¹ [Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie](#)

Dit betekent dat de waterveiligheid, de zoetwatervoorziening en de ruimtelijke inrichting op orde moeten zijn. Op deze manier kan ons land de gevolgen van klimaatverandering goed blijven opvangen. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogen de risico's door extreem weer en overstromingen niet verder toenemen. Verder moeten we de bestaande ruimte zo beheren en onderhouden dat de kans op schade en slachtoffers afneemt.

Deze Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie maakt deel uit van het Nationaal Deltaprogramma 2024². De herijking van de Deltabeslissing is voorzien in 2026.

Om invulling te geven aan de Deltabeslissing is een procesaanpak ontworpen. De gezamenlijke aanpak bevat zeven stappen:

- het in beeld brengen van de kwetsbaarheden;
- het voeren van een risicodialoog om te bepalen wat wel en niet aanvaardbaar wordt geacht;
- het opstellen van een uitvoeringsagenda;
- het benutten van meekoppelkansen die zich voordoen in aanpalende beleidsvelden;
- het stimuleren en faciliteren van partijen;
- het borgen en reguleren;
- en het reguleren, borgen en handelen bij calamiteiten.

Om de uitvoering te stimuleren heeft het Rijk een impulsregeling ontworpen. De werkregio's klimaatadaptatie³ konden in de periode 2021 – 2023 aanvragen doen uit deze impulsregeling om projecten ten uitvoer te brengen om de omgeving daadwerkelijk klimaatbestendig en waterrobuust te ontwikkelen. De tien werkregio's in Zuid-Holland hebben allen gebruik gemaakt van deze landelijke regeling. De provincie Zuid-Holland heeft deze aanvragen ondersteund. Uiterlijk in 2027 dienen deze projecten daadwerkelijk uitgevoerd te zijn. De landelijke voortgang wordt bijgehouden in een voortgangsrapportage⁴.

Momenteel wordt landelijk gewerkt aan:

- concretiseren van het doel om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn ingericht;
- een structurele vorm van financiering om de doelen te verwezenlijken;
- de opzet van een uniforme monitoringsystematiek om te bepalen of de doelen bereikt gaan worden en zo nodig bij te kunnen sturen.

Binnenkort publiceert het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een actualisatie van het rapport "Aanpassen aan klimaatverandering – Kwetsbaarheden zien, kansen grijpen" (2015), waarin een beschrijving wordt gegeven van de huidige klimaatrisico's. Begin 2026 volgt een tweede uitgebreider rapport van het PBL over de toekomstige klimaatrisico's, op basis van o.a. de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI. Hierin wordt een groter aantal sectoren onderzocht en ook het gevoerde klimaatadaptatiebeleid wordt geanalyseerd.

Beide rapporten vormen samen met de nieuwe KNMI23 klimaatscenario's de basis voor een nieuwe Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) in 2026. Met de NAS geeft Nederland invulling aan de verplichtingen zoals opgenomen in de Europese klimaatwet.

Nieuwe klimaatscenario's

In oktober 2023 zijn de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI verschenen. De KNMI-klimaatscenario's zijn een vertaling van de wereldwijde klimaatprojecties van het IPCC - het klimaatpanel van de Verenigde Naties - naar de Nederlandse situatie.

² [Nationaal Deltaprogramma 2024](#)

³ [Werkregio's Klimaatadaptatie](#)

⁴ [Voortgangsrapportage Klimaatadaptatie](#)

Ze vormen de basis voor onderzoek naar de effecten van klimaatverandering en adaptatie aan die verandering.

De belangrijkste nieuwe elementen in dit scenario ten opzichte van eerdere scenario's zijn;

- de verlegging van de horizon naar het jaar 2100, voor zeespiegelstijging naar het jaar 2300;
- een directe koppeling aan de uitstoot van broeikasgassen en daarmee aan het beleid om de uitstoot te beperken;
- een betere onderbouwing van de extreme neerslag en van de zeespiegelstijging.

In de bijlage wordt een feitelijke analyse van de nieuwe klimaatscenario's gegeven, waarbij de verschillen met de vorige editie van de klimaatscenario's, KNMI14, worden beschreven.

Nadat de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie is herijkt (in 2026) bezie ik of aanpassing van onze provinciale Klimaatadaptatiestrategie⁵ nodig is.

Terugblik en voortzetting klimaatadaptatiebeleid

Met de Klimaatadaptatiestrategie Weerkrachtig Zuid-Holland (2018) hebben we als provincie de kwetsbaarheden van klimaatverandering op diverse beleidsvelden onderzocht (o.a. infrastructuur, bebouwde omgeving, natuur, energie, monumenten en veiligheid), handelingsperspectieven en betaalbaarheid onderzocht, samenwerkingsnetwerken gevormd, instrumentarium ontwikkeld en beleid vastgelegd. Voor nieuwe omgevingsplannen hebben we een motivatieplicht voor het omgaan met klimaatrisico's in onze Omgevingsverordening opgenomen. Waar in de toekomst aanpassingen nodig zijn in het Omgevingsbeleid, zal ik dit voorstellen. Via het Convenant Klimaatadaptief Bouwen (nu Convenant Toekomstbestendig Bouwen)⁶ hebben we samen met onze partners de landelijke standaard voor klimaatadaptieve nieuwbouw neergezet. De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft dit overgenomen in een Landelijke maatlat voor een groene, klimaatadaptieve gebouwde omgeving⁷.

Onlangs heeft gedeputeerde Baljeu het onderzoek naar de kosten voor aanpak van het bebouwde gebied in Zuid-Holland aan uw Staten aangeboden (PZH-845410536). Hiermee hebben we zicht gekregen op een belangrijk deel van de totale kosten om Zuid-Holland klimaatadaptief en waterrobuust in te richten. Met behulp van onze subsidie hebben we de uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen van gemeenten gestimuleerd. Hiermee zijn diverse grootschalige uitvoeringsprojecten en innovatieve projecten ondersteund.

Om Zuid-Holland veilig te houden tegen extreem weer en een aantrekkelijk vestigingsklimaat te houden willen we de komende jaren blijven inzetten op het klimaatadaptief maken van Zuid-Holland. Dit doen we met behulp van onze eerder vastgestelde Klimaatadaptatiestrategie Weerkrachtig Zuid-Holland. Daarbij zullen we opnieuw onze externe partners intensief betrekken.

Omdat we als provincie niet alleen werken aan een klimaatadaptieve leefomgeving heeft gedeputeerde Baljeu het initiatief genomen tot het organiseren van een bijeenkomst met zo'n 40 bestuurders van gemeenten en waterschappen. Gedurende deze bijeenkomst in Leiden is kennis uitgewisseld en hebben we op locatie kunnen zien welke klimaatadaptieve maatregelen de gemeente aldaar heeft genomen. Kennisdelen en elkaar inspireren om klimaatadaptatie mee te nemen in integrale ruimtelijke keuzes is van groot belang. Verder heeft gedeputeerde Baljeu samen met haar collega-gedeputeerde van de provincie Utrecht en het IPO het initiatief genomen om alle gedeputeerden met de portefeuille Klimaatadaptatie bij elkaar te brengen. We hebben op 5 april 2024 met elkaar de provinciale aandachtspunten voor klimaatadaptatie besproken en het ambtelijk

⁵ [Provinciale Klimaatadaptatiestrategie](#)

⁶ [Convenant Toekomstbestendig Bouwen](#)

⁷ [Landelijke maatlat voor een groene, klimaatadaptieve gebouwde omgeving](#)

netwerk vergroot.

We maken ruimtelijke keuzes en doen investeringen in onze leefomgeving voor de lange termijn. De binnen die termijn te verwachten klimaateffecten moeten worden meegenomen in keuzes, plannen en investeringsbeslissingen. Toekomstige extra kosten (o.a. verzekeringsschade, noodfondsen, aanpassingskosten, gezondheidsschade, inkomstenderving) worden niet doorgeschoven naar de generaties na ons.

Voorgaande betekent dat inspanningen op het gebied van klimaatadaptatie integraal worden gezien. Van woningbouw tot infrastructuur.

Integratie van beleid

Klimaatverandering heeft gevolgen voor al het beleid in de leefomgeving, bijvoorbeeld op de inrichting en het gebruik van onze steden en het landelijk gebied. We streven daarom naar een integrale benadering van de aanpak klimaatadaptatie. Voor de bestaande gebouwde omgeving is bijvoorbeeld behoefte aan een concreet handelingsperspectief. We zijn voornemens hierover met onze partners in gesprek gaan.

In het Ruimtelijke Voorstel en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) houden we rekening met klimaatverandering en welke eisen dat stelt aan de toekomstige inrichting van onze provincie. We zijn voornemens aan de slag te gaan met een integrale uitvoeringsagenda.

De uitvoering versterken

Onze leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust maken vraagt om een forse investering. We vinden het belangrijk dat mede-overheden, organisaties en inwoners worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hiermee aan de slag te gaan. Het college is voornemens om de subsidievoorziening, welke in 2022 is gestart, voort te zetten. We zullen dit voorstel aan uw Staten in de daarvoor bestemde Planning en Control producten doen.

Voortgang monitoren

Ondertussen werken we aan concrete tussendoelen om de voortgang te kunnen meten. In onze ontwikkelde Monitor Klimaatadaptatie⁸ kan de provincie de komende jaren zicht houden op hoe de klimaatkwetsbaarheden in onze provincie zich ontwikkelen en welke beleidskeuzes dat op de diverse beleidsterreinen vraagt. Bij de herijking van de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie in 2026 zullen we een monitorronde uitvoeren om zicht te krijgen op de adaptatievoortgang.

Werkbezoek commissie The Green Village

Klimaatadaptatie wordt een steeds belangrijker thema bij de inrichting van onze leefomgeving. Hoe houden we droge voeten bij een intense regenbui of hoe houden we het koel op zonnige zomerdagen? Welke maatregelen werken wel en welke maatregelen werken niet? Op deze vragen proberen ze bij The Green Village antwoord te geven. Mede dankzij een bijdrage van onze provincie kunnen onderzoekers, studenten, startups, ondernemers en medeoverheden werken op The Green Village elke dag aan de innovatieopgaven van vandaag en morgen. Door aandacht te besteden aan technische, bedrijfseconomische, sociaal maatschappelijke en regel/beleidsmatige uitdagingen, helpt The Green Village innovatieve partijen te versnellen van theorie naar praktijk. Gedeputeerde Baljeu wil u graag een werkbezoek aan deze locatie aanbieden op woensdag 3 juli van 10:00 uur tot 13:00 uur.

⁸ [Monitor Klimaatadaptatie](#)

Hopende u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de voortgang op het gebied van klimaatadaptatie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C. (Jan) van Ginkel MCM

drs. J Smit

Meer informatie www.zuid-holland.nl/contact

Bijlagen

1. Vergelijking KNMI14-scenario's en KNMI23 scenario's